

Závazkové právo

Vybrané smlouvy používané v podnikání

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

**OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ**

Mgr. Tomáš Gongol, Ph.D.

Mgr. Michael Münster

přednáška

Přenechání věci k užití jinému

- **Nájem** (ust. § 2201 až § 2331 NOZ)
 - **obecná ustanovení** (§ 2201 až § 2234 NOZ)
 - **nájem bytu, resp. domu** (§ 2235 až § 2301 NOZ)
 - **nájem prostoru sloužícího podnikání** (§ 2302 až § 2315 NOZ)
 - **podnikatelský pronájem věcí movitých** (§ 2316 až § 2320 NOZ)
 - **nájem dopravního prostředku** (§ 2321 až § 2325 NOZ)
 - **ubytování** (§ 2326 až § 2331 NOZ)

 - **Pacht** (ust. § 2332 až § 2357 NOZ)
 - **obecná ustanovení** (ust. § 2332 až § 2344 NOZ)
 - **zemědělský pacht** (ust. § 2345 až § 2348 NOZ)
 - **pacht závodu** (ust. § 2349 až § 2357 NOZ)

 - **Zápůjčka** (ust. § 2390 až § 2394 NOZ)
-

Nájemní smlouva

- *Nájemní smlouvou se **pronajímatel** zavazuje přenechat nájemci věc k dočasnému užívání a **nájemce** se zavazuje platit za to pronajímateli nájemné.*
 - Pro nájemní smlouvu **není** zákonem požadována písemná **forma**.
 - **Účastníci** nájemní smlouvy
 - **pronajímatel**, jakožto osoba, která přenechává pronajatou věc nájemci za úplatu do dočasného užívání
 - **nájemce**, jakožto osoba, která je oprávněna užívat pronajatou věc způsobem ujednaným nebo obvyklým, má povinnost platit nájemné a po skončení nájemního vztahu pronajatou věc odevzdat zpět pronajímateli.
 - K **podstatným náležitostem** nájemní smlouvy patří především ujednání o **předmětu nájmu a úplatě**.
 - NOZ připouští fakultativní **zápis nájemního práva do veřejného seznamu**
 - významná zejména pro přechod nájmu na nového vlastníka - zvyšuje ochranu nájemce
-

Předmět nájmu

- **věc nemovitá**
 - i část nemovité věci

 - **věc movitá**
 - musí být nezuživatelná - taková, která se užíváním neztrácí, nespotřebovává, nýbrž opotřebovává, svou užitnou hodnotu tedy ztrácí postupně
-

Povinnosti pronajímatele

Pronajímatel je povinen:

- **přenechat** věc nájemci - aby ji mohl užívat k ujednanému nebo obvyklému účelu
 - **udržovat** věc v takovém stavu, aby mohla sloužit užívání
 - **zajistit nájemci nerušené užívání** věci po dobu nájmu, a to jednak nerušené opravami a pak nerušené třetími osobami
 - někdy potřeba provést nezbytnou opravu věci
-

Povinnosti nájemce

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Nájemce je povinen:

- **užívat věc jako řádný hospodář** k ujednanému účelu
 - **platit nájemné**
 - **povinnost oznamovací** - nájemce je povinen oznámit pronajímateli, že věc má vadu
 - po skončení nájmu **odevzdat** pronajímateli věc v místě, kde ji převzal
-

- **Uplynutím doby**
 - obnovení mlčky - užívá-li nájemce věc i po uplynutí sjednané doby a pronajímatel ho do jednoho měsíce nevyzve, aby mu věc odevzdal
 - **Zánikem věci**
 - **Výpovědí** - 2 případy:
 - **Nájem na dobu určitou** - jen tehdy, byly-li **ve smlouvě** zároveň ujednány důvody výpovědi a výpovědní doba, případně z důvodů stanovených **zákonem**
 - **Nájem na dobu neurčitou** - i bez uvedení důvodu, přičemž výpovědní doba činí **jeden měsíc**, byla-li předmětem nájmu věc movitá, resp. **tři měsíce**, jedná-li se o věc nemovitou
-

Smlouva o pachtu

- *Pachtovní smlouvou se **propachtovatel** zavazuje přenechat pachtýři věc k dočasnému užívání a požívání a **pachtýř** se zavazuje platit za to propachtovateli pachtovné*
 - **rozdíl oproti nájmu** - rozdílná hospodářská funkce
 - nájem = pouze k užívání
 - pacht = k požívání - předpokládá činnost pachtýře, aby dosáhl určitého výnosu, který mu celý připadá
 - z hlediska **formy** OZ u pachtovní smlouvy nevyžaduje obligatorní písemnou formu
 - **účastníci** pachtovní smlouvy
 - **propachtovatel**, jakožto osoba, která zavazuje přenechat pachtýři věc k dočasnému užívání a požívání
 - **pachtýř**, jakožto osoba, která se za užívání a požívání propachtované věci zavazuje platit propachtovateli pachtovné nebo poskytnout poměrnou část výnosu z věci.
-

Smlouva o pachtu

- mezi **podstatné náležitosti** pachtovní smlouvy patří
 - specifikace věcí, které jsou předmětem pachtu
 - ujednání výše úplaty (nájemného)
 - buď ve formě **pachtovného** nebo ve formě **naturálií** (poměrné části výnosu z věci), nebo jejich **kombinací** (dále také jen pachtovné).
 - pachtovné může být stanovenou pevnou částkou nebo proměnlivou částkou, v závislosti na výnosu z pachtu.
 - **předmět pachtu**
 - pouze **věc, která je schopná užitek přinášet** (tj. věc plodivá, plodonosná, přinášející výnos, ať již jsou výnosem plody přírodní nebo civilní);
-

Smlouva o zápůjčce vznikne, přenechá-li zapůjčitel vydlužiteli zastupitelnou věc tak, aby ji užil podle libosti a po čase vrátil věc stejného druhu.

- **Účastníci:**
 - **zapůjčitel**, jakožto osoba přenechávající
 - **vydlužitel** zastupitelnou věc tak, aby ji užil podle libosti, a na straně druhé vypůjčitel, jakožto osoba, která se zavazuje po čase vrátit věc stejného druhu.
 - jedním z pojmových znaků zápůjčky je, že jejím předmětem je **zastupitelná věc**, což zápůjčku odlišuje od výpůjčky a nájmu.
 - smlouva o zápůjčce má **reálnou povahu**, tudíž k samotnému vzniku smlouvy je třeba faktické přenechání věci (nestačí pouhé uzavření smlouvy).
 - písemná **forma** není předepsána, smlouva může být proto uzavřena i ústně či konkludentně.
-

Závazky ze smluv příkazního typu

- smlouvy příkazního typu obecně patří do rámce těch smluv, jejichž podstatou je **jednání za jiného na základě zmocnění**
 - NOZ v rámci závazků ze smluv příkazního typu upravuje:
 - a) **příkazní smlouvu** (ust. § 2430 až § 2444 NOZ),
 - b) **smlouvu o zprostředkování** (ust. § 2445 až § 2454 NOZ),
 - c) **smlouvu komisionářskou** (ust. § 2455 až § 2470 NOZ),
 - d) **smlouvu zasílatelskou** (ust. § 2471 až § 2482 NOZ),
 - e) **smlouvu o obchodním zastoupení** (ust. § 2483 až § 2520 NOZ).
 - dále by bylo možno zahrnout i **správu cizího majetku** (§ 1400 až § 1474 NOZ), která je však v NOZ upravena v rámci věcných práv
-

Příkazní smlouva

- **pojem:** *příkazník se zavazuje obstarat záležitost příkazce*
 - zpravidla příkazník jedná jménem a na účet příkazce, tj. je tedy jeho **přímým zástupcem**;
 - z právního jednání učiněného příkazníkem vůči třetí osobě tak vznikají **práva a povinnosti přímo příkazci**
 - pokud by osoba jednala svým jménem, ale na účet jiné osoby, tj. byla by jeho nepřímým zástupcem, jednalo by se o **komisionářskou smlouvou** (viz dále)
-

Příkazní smlouva

- není stanovena obligatorní písemná **forma**
 - nicméně vyžaduje-li obstarání záležitosti, aby příkazník za příkazce právně jednal, musí příkazce příkazníkovi vystavit **písemnou plnou moc** (tj. příkazní smlouva může být uzavřena ústně a vystaví se pouze písemná plná moc);
 - plná moc však pouze prokazuje existenci zastoupení vůči třetím osobám, s nimiž má být v rámci zmocnění jednáno
 - **účastníci:**
 - **příkazce**, jakožto osoba, jejíž záležitost je příkazníkem obstarávána, a která se za to zavazuje příkazníkovi zaplatit úplatu, byla-li sjednána, a
 - **příkazník**, jakožto osoba, která se zavazuje (úplatně či bezplatně) obstarat záležitost příkazce
 - **podstatné náležitosti:**
 - vymezení záležitosti příkazce, k jejímuž obstarání se příkazník zavazuje
-

Smlouva o zprostředkování

- **pojem:** *zprostředkovatel se zavazuje, že zájemci zprostředkuje uzavření určité smlouvy s třetí osobou, a zájemce se zavazuje zaplatit zprostředkovateli provizi (k otázce sjednání provize viz dále)*
 - **základním účelem** zprostředkovatelské smlouvy je usnadnění „setkání“ nabídky a poptávky
 - zákon nestanoví požadavek obligatorní písemné **formy**
 - **účastníci:**
 - **zájemce** - osoba, která vymezuje obsah smlouvy, jejíž uzavření má být zprostředkováno, a která se zavazuje zaplatit zprostředkovateli za zprostředkování uzavření určité smlouvy s třetí osobou provizi
 - **zprostředkovatel** - osoba, která se zavazuje, že zájemci zprostředkuje uzavření určité smlouvy se třetí osobou, a
 - **podstatné náležitosti:**
 - určení obsahu smlouvy, jejíž uzavření má být zprostředkováno
 - výše provize
-

Smlouva o zprostředkování

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- pokud již při uzavření smlouvy, kterou se jedna strana zaváže obstarat druhé straně příležitost k uzavření smlouvy s třetí osobou, z okolností zřejmé, že za **obstarání bude požadována odměna**, má se za to, že byla uzavřena smlouva o zprostředkování
X příkazní
 - předmětem je **určitá smlouva** (např. smlouva kupní, smlouva o pachtu, apod.), jejíž obsah je vymezen zájemcem ve smlouvě o zprostředkování, a jejíž uzavření má být zprostředkováno se třetí osobou (tzv. zprostředkovávaná smlouva)
-

Smlouva komisionářská

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **pojem:** *komisionář se zavazuje obstarat pro komitenta na jeho účet vlastním jménem určitou záležitost (např. prodej či koupi věci, apod.), a komitent se zavazuje zaplatit mu odměnu*
 - mezi komisionářem a komitentem se jedná o **právní vztah tzv. nepřímého zastoupení**, tj. komisionář jedná svým jménem, ale na účet komitenta
 - z právního jednání učiněného komisionářem vůči třetí osobě nevznikají práva ani povinnosti komitentovi, nýbrž komisionáři samotnému
 - teprve po obstarání záležitosti je komisionář povinen postoupit komitentovi veškerá práva nabytá v souvislosti s obstaráním záležitosti (*např. koupí-li komisionář věc pro komitenta, stává se tato vlastnictvím komisionáře; ten pak musí převést vlastnické právo na komitenta*)
-

Smlouva komisionářská

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁROVINĚ

- není stanovena obligatorní písemná **forma**
- **účastníci:**
 - **komitent** - osoba, jejíž záležitost je komisionářem obstarávána
 - **komisionář** - osoba, která se zavazuje obstarat vlastním jménem pro komitenta na jeho účet určitou záležitost
- **podstatné náležitosti:**
 - vymezení záležitosti, k jejímuž obstarání se komisionář zavazuje

přestože je komisionářská smlouva pojmově smlouvou úplatnou, **dohoda o výši odměny** za obstarání určité sjednané záležitosti **není podstatnou náležitostí** komisionářské smlouvy; pokud si totiž smluvní strany nedohodly konkrétní výši odměny, dojde k aplikaci ust. § 2468 OZ, dle kterého platí, že nebyla-li výše odměny ujednána, náleží komisionáři **odměna přiměřená** vykonané činnosti a dosaženému výsledku

Smlouva zasílatelská

- **pojem:** *zasílatel se zavazuje příkazci obstarat mu vlastním jménem a na jeho účet přepravu zásilky z určitého místa do jiného určitého místa, případně i obstarat nebo provést úkony s přepravou související (např. zabalení, naložení, pojištění, proclení, apod.), a příkazce se zavazuje zaplatit zasílateli odměnu*
 - **smlouva zasílatelská (spediční)** je zvláštním druhem smlouvy komisionářské
 - **způsoby provedení přepravy zásilky:**
 - zasílatel tedy v rámci obstarání přepravy především uzavře smlouvu o přepravě věci s dopravcem, který přepravu, kterou má zasílatel obstarat, provede
 - dále zasílatel může užít k obstarání přepravy dalšího zasílatele (tzv. mezizasílatele)
 - neodporuje-li to smlouvě nebo nezakáže-li to příkazce nejpozději do začátku uskutečňování přepravy, může zasílatel sám provést přepravu, kterou má obstarat
-

Smlouva zasílatelská

- zákon nevyžaduje obligatorní písemnou **formu**
 - není-li smlouva uzavřena v písemné formě, má zasílatel právo žádat, aby mu příkazce doručil **příkaz k obstarání přepravy (zasílatelský příkaz)**
 - **účastníci:**
 - **zasílatel** (v postavení obdobném komisionáři) - osoba, která se zavazuje, že obstará svým jménem na účet příkazce přepravu zásilky z určitého místa do jiného určitého místa
 - **příkazce** (v postavení obdobném komitentovi) - osoba, která vymezuje zásilku, včetně podmínek přepravy, a která se zavazuje zasílateli zaplatit odměnu
 - příp. **tzv. meziasílatel**
-

- **podstatné náležitosti:**
 - určení **zásilky** - tj. věci, která má být přepravena
 - tento smluvní typ tedy nelze použít pro obstarání přepravy osob),
 - určení **místa odeslání** a **místa doručení** zásilky,

přestože je zasílatelská smlouva pojmově smlouvou úplatnou, **dohoda o výši odměny** za obstarání přepravy **není podstatnou náležitostí** zasílatelské smlouvy; pokud si totiž smluvní strany nedohodly konkrétní výši odměny, dojde k aplikaci ust. § 2480 OZ, dle kterého platí, že nebyla-li výše odměny ujednána, náleží zasílateli přiměřená odměna, jaká se v době uzavření smlouvy a za obdobných smluvních podmínek **obvykle poskytuje**

Smlouva o obchodním zastoupení

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

- **pojem:** *závazek obchodního zástupce jako nezávislého podnikatele dlouhodobě vyvíjet pro zastoupenou osobu činnost*
 - *i) směřující k uzavírání určitého druhu obchodů zastoupeným (tj. činnost spočívající ve sjednávání příležitosti pro zastoupeného uzavřít určené obchody), nebo*
 - *ii) k ujednání obchodů jménem zastoupeného a na jeho účet (tj. činnost spočívající v uzavření určených obchodů v přímém zastoupení zastoupeného),*
a závazek zastoupeného platit obchodnímu zástupci provizi
 - **podstatné náležitosti:**
 - vymezení **činnosti** obch. zástupce - určení druhu obchodů (smluv), které budou obch. zástupcem sjednávány, příp. úkony směřující k vytvoření příležitosti je sjednat,
 - údaj o tom, zda obch. zástupce bude obchody (smlouvy) v **přímém** zastoupení uzavírat, nebo bude pouze **zprostředkovávat** příležitost uzavření těchto obchodů
-

Smlouva o obchodním zastoupení

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- přestože je pojmově smlouvou úplatnou, **dohoda o výši provize není podstatnou náležitostí** smlouvy; pokud si totiž smluvní strany nedohodly konkrétní výši provize, platí, že:
 - nebyla-li výše provize ujednána, má obchodní zástupce právo na provizi ve výši **odpovídající zvyklostem** v místě jeho činnosti vzhledem k druhu zboží nebo služeb, které jsou předmětem obchodů;
 - nejsou-li takové zvyklosti, má obchodní zástupce právo na provizi v **rozumné výši** zohledňující podstatné okolnosti uskutečněného jednání
 - právní úprava obchodního zastoupení se nepoužije, je-li ujednáno, že zástupce není za svou činnost odměňován
-

Smlouva o obchodním zastoupení

- zákon obligatorně vyžaduje písemnou **formu**
 - **účastníci:**
 - **obchodní zástupce**, jakožto nezávislý podnikatel, který se zavazuje dlouhodobě vyvíjet pro zastoupeného činnost směřující k uzavírání určitého druhu obchodů zastoupeným nebo k ujednání obchodů jménem zastoupeného a na jeho účet, a
 - **zastoupený**, jakožto osoba, která se za uvedené činnosti zavazuje zaplatit obchodnímu zástupci provizi
 - zákon předpokládá, že **obchodní zástupce je podnikatelem**
 - **teritoriální vymezení (tzv. rozhodné území):**
 - není-li ujednáno, kde má obchodní zástupce vyvíjet činnost, platí za ujednané území Česká republika;
 - je-li obchodním zástupcem zahraniční osoba, platí za ujednané území stát, kde má obchodní zástupce sídlo v době uzavření smlouvy
-

Smlouva o obchodním zastoupení

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- obchodní zastoupení lze sjednat jako:
 - **výhradní**
 - **nevýhradní**
 - NOZ **předpokládá** obchodní zastoupení **nevýhradní**, tj. v případě, kdy smlouva neobsahuje ustanovení o výhradním zastoupení, platí, že jde o zastoupení nevýhradní
 - **výhradní** obchodní zastoupení musí být ve smlouvě výslovně sjednáno
-

Smlouva o obchodním zastoupení

- **nevýhradní obchodní zastoupení:**
 - zastoupený může v rámci rozhodného území pověřit i jinou osobu stejným obchodním zastoupením, jaké ujednal s obchodním zástupcem, a
 - obchodní zástupce může vykonávat činnost, ke které se zavázal vůči zastoupenému, i pro jiné osoby, popřípadě uzavírat obchody, jež jsou předmětem obchodního zastoupení, i na vlastní účet nebo účet jiné osoby
 - **výhradní obchodní zastoupení:**
 - zastoupený nemá právo na rozhodném území nebo pro určený okruh osob využívat jiného obchodního zástupce;
 - obchodní zástupce nemá ve stejném rozsahu právo vykonávat obchodní zastoupení pro jiné osoby, ani uzavírat obchody na vlastní účet nebo na účet jiné osoby
 - zastoupený sice může sám ve vymezeném území pro sebe uzavírat obchody bez součinnosti obchodního zástupce, avšak právo na provizi takových obchodů vzniká obchodnímu zástupci, jako by je sjednal on
-

Smlouva o účtu

- **obecný smluvní typ**, který je po příslušných smluvních modifikacích využitelný jak pro běžné, tak pro vkladové účty (či jejich kombinace)
 - jak běžné, tak vkladové účty mohou být za určitých okolností **tzv. platebními účty** podle zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, pro které se přednostně použijí ustanovení tohoto zákona
 - **NOZ proto rozlišuje:**
 - **nejobecnější ustanovení**, která se použijí pro všechny účty (ust. § 2662 až § 2668 NOZ),
 - **ustanovení pro platební účty**, jež pouze odkazuje na právní úpravu v zákoně o platebním styku (ust. § 2669 NOZ),
 - zvláštní ustanovení pro **jiné než platební účty** (ust. § 2670 až § 2675 NOZ)
 - jako speciální případ účtu se upravuje **vkladní knížka** (ust. § 2676 až ust. 2679 NOZ)
-

Smlouva o účtu

- **pojem:** *ten, kdo vede účet, se zavazuje zřídit od určité doby v určité měně účet pro jeho majitele, umožnit vložení hotovosti na účet nebo výběr hotovosti z účtu nebo provádět převody peněžních prostředků z účtu či na účet*
 - zákon nevyžaduje obligatorní písemnou **formu**
 - **účastníky:**
 - **ten, kdo vede účet (většinou banka)** - osoba, která se zavazuje zřídit od určité doby v určité měně účet pro jeho majitele, umožnit vložení hotovosti na účet nebo výběr hotovosti z účtu nebo provádět převody peněžních prostředků z účtu či na účet,
 - **majitel účtu** - je-li účet zřízen pro více osob, má každá z nich postavení majitele účtu. Tyto osoby nakládají s účtem společně. Má se za to, že jejich podíly na peněžních prostředcích na účtu jsou stejné
 - **podstatné náležitosti:**
 - vymezení **doby**, od níž je účet veden,
 - vymezení **měny**, v níž je účet veden, a
 - **závazek** toho, kdo vede účet, umožnit vložení hotovosti na účet nebo výběr hotovosti z účtu nebo provádět převody peněžních prostředků z účtu či na účet
-

Smlouva o jednorázovém vkladu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

- **pojem:** *vkladatel se zavazuje poskytnout příjemci vkladu pevný jednorázový vklad v určité výši a příjemce vkladu se zavazuje tento vklad přijmout, po zániku závazku jej vrátit a zaplatit vkladateli úrok*
 - pro jednorázový vklad (tzv. termínovaný vklad) je **charakteristické**, že na rozdíl od účtu nedochází ke změnám výše vložených peněžních prostředků
 - **vkladní list** pak představuje speciální případ jednorázového vkladu
 - vkladním listem (podobně jako tzv. vkladní knížka) příjemce vkladu potvrzuje pevný jednorázový vklad na dobu určitou ve výši vkladním listem uvedené
 - zákon nepožaduje pro smlouvu o jednorázovém vkladu písemnou **formu**; ve vztahu ke vkladnímu listu však z povahy věci (jedná se o „potvrzení“ jednorázového vkladu) platí, že musí mít písemnou formu
 - bylo-li nakládání s vkladem podmíněno sdělením hesla a **vkladatel heslo nezná**, může vkladatel nakládat s vkladem, pokud prokáže, že mu vklad náleží
-

Smlouva o otevření akreditivu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **pojem:** *výstavce akreditivu se zavazuje vůči příkazci vystavit na jeho žádost a účet ve prospěch třetí osoby (oprávněného) akreditiv a příkazce se zavazuje zaplatit výstavci akreditivu odměnu*
 - **podstatné náležitosti:**
 - určení akreditivních **podmínek** (obsahu akreditivu) (určení plnění, které má banka poskytnout)
 - určení **oprávněného** (určení osoby, které má být plnění poskytnuto)
 - závazek příkazce zaplatit odměnu / úplatu (**výše odměny**)
 - **účastníci:**
 - **výstavce akreditivu**, jakožto osoba, která se zavazuje vůči příkazci vystavit na jeho žádost a účet ve prospěch třetí osoby (oprávněného) akreditiv, a
 - **příkazce**, jakožto osoba, která se zavazuje zaplatit výstavci akreditivu odměnu
-

Smlouva o otevření akreditivu

- zákon nevyžaduje obligatorní písemnou **formu**
- nicméně po uzavření smlouvy výstavce akreditivu bez zbytečného odkladu **oznámí oprávněnému v písemné formě**, že v jeho prospěch otvírá akreditiv, a sdělí mu jeho obsah
- **akreditivní listina**
 - povinnost banky zaplatit, doba platnosti akreditivu, akreditivní podmínky

Smlouva o otevření akreditivu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Druhy akreditivů

- **akreditiv odvolatelný**
 - **akreditiv neodvolatelný**
 - Pokud není stanoveno jinak, je neodvolatelný
 - banka může změnit nebo zrušit pouze se souhlasem oprávněného a příkazce
 - **akreditiv avizovaný**
 - je oznamován oprávněnému prostřednictvím jiné (avizující) banky
 - avizující banka však není z akreditivu zavázána
 - **akreditiv potvrzený**
 - potvrzen další bankou
 - vzniká oprávněnému nárok na plnění vůči této bance
-

Smlouva o otevření akreditivu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Druhy akreditivů

- **akreditiv dokumentární**
 - v praxi nejčastější
 - banka je povinna přezkoumat s odbornou péčí vzájemnou souvislost předložených dokumentů, zda odpovídají podmínkám akreditivní listiny
 - většinou doklady o odeslání zboží a jeho převzetí k přepravě
 - **akreditiv revolvingový (obnovující se)**
 - spočívá v závazku banky po každém čerpání akreditované částky obnovit platební závazek do výše vyčerpané částky
 - je to dlouhodobá záruka banky za platby příkazce
-

Smlouva o otevření akreditivu

- **Výhody**
 - pro prodávajícího nehrozí situace, že by kupující zdržoval či jiným způsobem ovlivňoval placení (**placení má slíbeno od banky**)
 - kupující má zajištěno, že platba bude provedena pouze pokud budou splněny dohodnuté akreditivní podmínky
 - **Nevýhody**
 - zpracování akreditivu bývá často složitě a zdlouhavé
 - změnu akreditivu lze provádět pouze se souhlasem všech zúčastněných
 - vysoké náklady na jeho zřízení a realizaci
-

Smlouva o inkasu

- **pojem:** *inkaso představuje bankovní obchod, při kterém se obstaravatel inkasa zavazuje obstarat pro příkazce přijetí peněžitého plnění, popřípadě jiného inkasního úkonu, jakým může být např. přijetí cenných papírů nebo předložení směnky k akceptaci*
 - zákon nepožaduje pro smlouvu o inkasu písemnou **formu**
 - **účastníky:**
 - **obstaravatel inkasa** (většinou banka), jakožto osoba, která zavazuje obstarat pro příkazce přijetí peněžní částky nebo jiný inkasní úkon od třetí osoby, a
 - **příkazce**, jakožto osoba, která se zavazuje zaplatit obstaravateli inkasa odměnu
 - **podstatné náležitosti:**
 - určení výše **peněžní** částky, jejíž inkaso má obstaravatel inkasa obstarat, či jiného inkasního úkonu, a
 - určení **třetí osoby povinné** z inkasa
- X sjednání výše odměny není podstatnou náležitostí smlouvy o inkasu, jelikož dle ust. § 2694 odst. 2 NOZ platí, že není-li výše odměny ujednána, zaplatí příkazce obstaravateli inkasa odměnu obvyklou v době uzavření smlouvy
-

- **tzv. dokumentární inkaso:**
 - podstata spočívá v tom, že inkasní úkon je vázán na vydání dokumentů (např. dokumenty k převzetí zboží, daňový doklad, pojistky, apod.) té osobě, která má inkasní úkon - zpravidla tedy platbu - provést
 - obstaravatel inkasa se vůči příkazci zavazuje vydat třetí osobě dokumenty, zaplatí-li tato osoba proti vydání dokumentů určitou peněžní částku, nebo provést před vydáním dokumentů jiný inkasní úkon, a příkazce se zavazuje zaplatit obstaravateli inkasa odměnu
-

Př. smlouva o inkasu zajišťující plnění z kupní smlouvy

- **Smlouvu** o inkasu uzavírá s bankou prodávající
 - Prodávající při ní **předkládá bance dokumenty** s pověřením jejich **předání kupujícímu** proti **zaplacení** kupní ceny nebo akceptaci směnky
 - Banka obstarává plnění od kupujícího **proti předání** dokumentů, které umožňují nakládání se zbožím ze strany kupujícího
 - **nezkoumá formální správnost listin**
 - zhodnocení právní kvality listin tak nese kupující – může odmítnout poskytnutí plnění
 - Prodávající má jistotu, že odběratel se nedostane k dokumentům dříve než zaplatí
 - Prodávající nese riziko, že kupující neodebere příslušné dokumenty a nezaplatí
 - Lze snížit některou z forem zajištění (bankovní záruka nebo pojištění rizika nepřevzetí)
-

- dokumentární inkaso má zpravidla dvě formy, které rozlišujeme dle **inkasního úkonu**:
 - **D/P (Documents against payment) – dokumenty proti placení**
 - banka vydá příslušné dokumenty oproti okamžitému zaplacení příslušné částky
 - **D/A (Documents against acceptance) – dokumenty proti akceptaci směnky**
 - banka vydá kupujícímu příslušné dokumenty proti akceptaci směnky, která je obvykle splatná 30-180 dnů po vidění nebo má fixní splatnost
 - kupující (plátce) se stává vlastníkem zboží před lhůtou splatnosti, může s ním nakládat –např. prodat a tím získat prostředky na zaplacení
 - prodávající nese do data splatnosti platební riziko
-

- **Výhody**
 - nízká finanční náročnost (levnější než dokumentární akreditiv - banka (dovozce) není povinná zkoumat správnost listin)
 - menší administrativní náročnost
 - dovozce nemusí vázat své finanční prostředky před obdržení zboží
 - **Nevýhody**
 - riziko prodávajícího spojené s projevem vůle kupujícího, zda-li převezme
 - proti případnému neodebrání zboží ze strany kupujícího se lze pojistit
-

Smlouva o úvěru

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- **upravena** v rámci závazkových vztahů z titulu „přenechání věci k užití jinému“ (§ 2189 až § 2400 NOZ)
 - **podstata** – úvěrující se zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a úvěrovaný se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky.
 - **je uzavřena** dohodou o poskytnutí peněžních prostředků, nikoli jejich faktickým poskytnutím
 - zákon nepožaduje pro smlouvu o úvěru písemnou **formu**
 - **účastníky:**
 - **úvěrující (věřitel)**, jakožto osoba, která zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a
 - **úvěrovaný (dlužník)**, jakožto osoba, která se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky
 - **podstatné náležitosti:**
 - určení výše peněžních prostředků, které mají být poskytnuty, včetně určení měny úvěru, a
 - určení výše úroku (jakožto úplaty za dočasné poskytnutí peněžních prostředků)
-

Smlouva o společnosti

- nahradila smlouvu o sdružení
 - **podstata** je ve smluvním závazku alespoň dvou osob sdružit za společným účelem i) činnosti (práce), nebo ii) věci, anebo iii) obojí
 - **rozlišují se** společnosti i) pracovní, ii) kapitálové a iii) smíšené
 - **společný účel** není předepsán, může být tedy v mezích právního řádu jakýkoli, hospodářský (výdělečný) i nevýdělečný
 - společnost (dle ust. § 2716 a násl. NOZ) **nemá vlastní právní osobnost; nejedná se o právnickou osobu**
 - není zákonem vyžadována obligatorní písemná **forma** (ALE pokud se však společníci zavazují k vkladům (přínosům), vyžaduje se písemné (a společníky podepsané) provedení soupisu hodnot, které se jednotliví společníci zavázali do společnosti vložit)
 - **účastníky** jsou osoby, které se zavázaly sdružit jako společníci za společným účelem činnosti nebo věci
 - **podstatné náležitosti** - sjednání společného účelu, a soupis vkladů společníků jimi podepsaný (bylo-li společníky ujednáno sdružení majetku)
 - z dluhů vzešlých ze společné činnosti jsou tak společníci **zavázáni vůči třetím osobám** solidárně, tj. společně a nerozdílně
-

Smlouva o tiché společnosti

- **podstata** - tichý společník zavazuje k vkladu, kterým se bude podílet po celou dobu trvání tiché společnosti na výsledcích podnikání podnikatele, a podnikatel se zavazuje platit tichému společníkovi podíl na zisku
 - oboustranný závazkový vztah mezi účastníky smlouvy, tj. tichým společníkem a podnikatelem, přičemž **právní poměr tichého společníka je v podstatě poměrem věřitelským**, kvalifikovaným účastí na zisku a ztrátě; tichý společník je věřitelem hlavního společníka jako jediného vlastníka a provozovatele závodu, stejně jako ten, kdo dal zápůjčku majiteli závodu
 - může být ujednána i k účasti tichého společníka **jen na provozu některého ze závodů** podnikatele
 - tichá společnost (dle ust. § 2747 a násl. NOZ) **nemá vlastní právní osobnost; nejedná se o právnickou osobu**
 - není zákonem vyžadována obligatorní písemná **forma**
-

Smlouva o tiché společnosti

- **účastníky**
 - a) **tichý společník** jakožto poskytovatel vkladu na straně jedné
 - b) **podnikatel** jakožto příjemce vkladu a osoba povinná platit tichému společníkovi podíl na zisku na straně druhé
 - tichý společník se nestává spolupodnikatelem; nicméně není vyloučeno, aby byl také podnikatel
 - v určitých případech zákon zakládá ručitelský závazek tichého společníka za podnikatele
 - **podstatné náležitosti** - závazek tichého společníka k poskytnutí vkladu podnikateli, určení předmětu a hodnoty vkladu (tj. přesné vymezení předmětu vkladu s jeho ohodnocením), a závazek podnikatele platit tichému společníkovi podíl na zisku
-

Smlouva o výkonu funkce

- práva a povinnosti mezi obchodní korporací a členem jejího orgánu se řídí přiměřeně:
 - i) ustanoveními občanského zákoníku o příkazu, ledaže
 - ii) ze smlouvy o výkonu funkce, byla-li uzavřena,
 - iii) nebo ze ZOK plyne něco jiného.
 - zákon tedy neukládá obchodním korporacím ani členům jejich orgánů povinnost uzavřít smlouvu o výkonu funkce dle ZOK
 - smlouva o výkonu funkce se v kapitálové společnosti sjednává písemně a schvaluje ji, včetně jejích změn, nejvyšší orgán společnosti, tj. VH
 - obligatorní písemná forma:
 - je vyžadována pouze v případech smluv uzavíraných se členy orgánů kapitálových obchodních společností (společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti)
 - nevyžaduje se tedy v případech osobních společností (veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti) a družstva
-

Smlouva o výkonu funkce

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

- **povinný obsah z hlediska odměny** za výkon funkce:
 - a) vymezení všech složek odměn, které náleží nebo mohou náležet členovi orgánu, včetně případného věcného plnění, úhrad do systému penzijního připojištění nebo dalšího plnění;
 - b) určení výše odměny nebo způsobu jejího výpočtu a její podoby;
 - c) určení pravidel pro výplatu zvláštních odměn a podílu na zisku pro člena orgánu, pokud mohou být přiznány;
 - d) údaje o výhodách nebo odměnách člena orgánu spočívajících v převodu účastnických cenných papírů (má-li být odměna poskytnuta v této podobě).
 - není-li odměňování ve smlouvě o výkonu funkce sjednáno v souladu se ZOK, **platí, že výkon funkce je bezplatný**
 - z přiměřeného použití **smlouvy o příkazu** pak vyplývá:
 - i nárok na úhradu nákladů účelně vynaložených při výkonu funkce (např. jízdné, cestovní výdaje, náklady na ubytování, telekomunikační poplatky, apod.)
 - smlouva o výkonu funkce a **souběžný pracovní poměr člena orgánu společnosti**:
 - ze ZOK vyplývá, že člen statutárního orgánu společnosti může být současně i jejím zaměstnancem
 - **ALE** pracovní náplň se nesmí jakkoli překrývat s činnostmi, které zákon svěřuje do kompetence statutárního orgánu
-